

Fizyoterapistlerin mezuniyet sonrası kurslara katılım durumları ve bakış açılarının incelenmesi

Zeynal YASACI^a, Sezen KARABÖRKLÜ ARGUT^b, Derya ÇELİK^c

ÖZET

Amaç: Günümüzde pek çok meslek için çok fazla sayıda mezuniyet sonrası kurs açıldığı ve mezuniyet sonrası bireylerin bu kurslara yoğun ilgi gösterdiği görülmektedir. Çalışmamızın amacı fizyoterapistlerin mezuniyet sonrası kurslara bakış açılarını incelemek ve bu kurslara katılımın gerekliliğini tartışmaktır. **Yöntem:** Araştırma, internet aracılığıyla genel tarama modeli kullanılarak 279 fizyoterapistin görüşlerine dayanarak yapıldı. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen katılımcıların mesleki kurslara bakış açılarını, sosyo-demografik özelliklerini, klinik deneyim sürelerini ve çalıştığı alanı sorgulayan, beş bölümden oluşan bir anket kullanıldı. **Bulgular:** Fizyoterapistler tarafından en çok katılım sağlanan kurslar; sırasıyla manuel terapi (%27.5), kuru iğneleme (%22.3) ve bantlama (%21.9) kursları idi. Çalışmaya katılan fizyoterapistlerin %29.4'ü şu ana kadar herhangi bir kursa katılmadığını belirtti. Fizyoterapistlerin yaklaşık %90'ı mezuniyet sonrası ilk bir yılda en az bir kursa katılım sağladıklarını bildirdi. En az bir kursa katılan fizyoterapistlerin %39.4'ünün kursların sayıca yetersiz olduğunu; %54.8'inin ise içerik olarak yetersiz olduğunu bildirdiği görüldü. Mesleki kursların hem içerik hem de sayı bakımından yeterli olduğunu bildiren katılımcıların oranı sadece %5.7 idi. **Sonuç:** Fizyoterapistlerin mezuniyet sonrası kursların gerekli olduğunu düşündüğü ancak kurs içeriklerinin gelişimlerini desteklemek için yeterli olmadığını bildirdikleri görülmüştür. Eğitimin türü ve içeriği, klinik uygulamanın en yüksek kanıt önerileriyle uyumlu hale getirilmesi amaçlandığında, dikkatle üzerinde durulması gereken çok önemli faktörlerdir. Sürekli eğitimin parçası olarak, klinik uygulamayı geliştirmek için yoğun ilgi gören bir yöntem olan mesleki kursların daha fazla inceleme ve denetleme gerektirdiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Fizyoterapist, sağlık çalışanları, eğitim, sürekli eğitim

Investigation of perspectives and participation status of physiotherapists on postgraduate courses

ABSTRACT

Objective: Nowadays, many post-graduate courses have been held for lots of professions and most of the graduates have shown great interest in these courses. The aim of this study is to investigate the perspectives of physiotherapists on postgraduate courses and to discuss the necessity of participation in these courses. **Method:** The questionnaire was conducted based on the opinions of 279 physiotherapists using the general questionnaire model via the Internet. A five-part questionnaire, developed by the researchers, was used to collect the data, questioning the participants' perspectives on vocational courses, their socio-demographic characteristics, duration of clinical experience, and the field they worked in. **Results:** The most popular courses among the participants were; manual therapy (27.5%), dry needling (22.3%) and taping (21.9%) courses, respectively. 29.4% of participants stated that they have not participated in any courses so far. Nearly 90% of physiotherapists reported that they have attended at least one course in the first year after graduation. 39.4% of the physiotherapists participating at least one course reported in the number of courses were inadequate, and 54.8% reported that contents were insufficient. The rate of participants who stated that the vocational courses were sufficient in terms of both content and number was only 5.7%. **Conclusion:** Physiotherapists declared that post-graduate courses were necessary but course contents were insufficient to support their development. The type and content of courses are crucial factors when aiming to align clinical practice with high level of evidence recommendations. We have the opinion that courses, as part of continuing education, are popular methods and require further scrutiny and supervision to improve clinical practice.

Key words: Physical therapist, medical staffs, education, continuing education

Geliş Tarihi: 04.10.2022

Kabul Tarihi: 28.11.2022

^aHarran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Şanlı Urfa, Türkiye, e-posta: zeynalyasaci@gmail.com ORCID: 0000-0001-9496-8095

^bİstanbul Üniversitesi-Cerrahpasa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye, e-posta: s.karaborkluargut@iuc.edu.tr ORCID: 0000-0002-7466-8105

^cİstanbul Üniversitesi-Cerrahpasa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye, e-posta: ptderya@hotmail.com ORCID: 0000-0002-2060-8510

Sorumlu Yazar/Correspondence: Sezen Karabörklü Argut e-posta: s.karaborkluargut@iuc.edu.tr

Atıf: Yasacı Z, Karabörklü Argut S, Çelik D. Fizyoterapistlerin mezuniyet sonrası kurslara katılım durumları ve bakış açılarının incelenmesi. Sağlık ve Yaşam Bilimleri Dergisi. 2022;4(3):285-290.

Citation: Yasacı Z, Karaborklu Argut S, Celik D. Investigation of perspectives and participation status of physiotherapists on postgraduate courses. Journal of Health and Life Sciences. 2022;4(3):285-290.

GİRİŞ

Günümüzde neredeyse tüm meslek grupları için mesleki profesyonelleşmenin ve nitelikli hizmet sunmanın temel yolu olarak bilinen, sürekli mesleki gelişim kavramının popülerliği ve uygulamaları artmaktadır.^{1,2} Mesleki bilgi, beceri ve tutumların sürekliliğinin sağlanması, geliştirilmesi ve güncelleştirilmesi meslek mensubu bireylerin önemli bir sorumluluğudur. Sağlık alanında sürekli eğitimin amacı, sağlık profesyonellerinin klinik uygulamalarını iyileştirmek için sürekli değişen ve gelişen kanıtlara ayak uydurmasına izin vererek yaşam boyu öğrenmeyi teşvik etmektir.³ Dinamik bir süreç olarak sürekli mesleki gelişim, bilimsel etkinliklere aktif katılım, mesleki yayın ve literatürleri takip etme, mesleki kurslara katılma gibi pek çok farklı boyuta sahiptir.⁴ Bu boyutlardan biri olarak günümüzde oldukça popüler olan mezuniyet sonrası kursların sayısının da hızla arttığı görülmektedir.⁵

Fizyoterapistler sağlığın korunması, yeniden kazandırılması ve geliştirilmesinde önemli yeri olan bir meslek grubudur.^{6,7} Rehabilitasyonun vazgeçilmez parçası olan fizyoterapistlerin mevcut bilgi ve becerilerini eleştirel bir şekilde gözden geçirmeleri ve klinik uygulamadaki yenilikleri sürekli olarak takip etmeleri önemli bir gerekliliktir. Bu bağlamda öne çıkan sürekli mesleki gelişim kavramı, fizyoterapistlerin sunacağı sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi ve en iyi klinik uygulama seçeneklerinin hastalara ulaştırılması için önemli bir stratejik araçtır.^{8,9} Fizyoterapistler için bu bilincin öğrencilik döneminde kazandırılması ve mezuniyet sonrası meslek hayatında sürdürülmesi kritik öneme sahiptir.^{10,11}

Sağlık bilimlerinin önemli bir kesimini oluşturan fizyoterapistlerin profesyonel kimliğinin oluşumuna ve mesleki gelişimlerine ilişkin araştırmalar¹²⁻¹⁶ bulunmasına rağmen; mezuniyet sonrası sürekli mesleki gelişimde oldukça popüler olan kurslarla ilgili literatür kısıtlıdır.^{5,17} Whiteley ve ark. (2021) fizyoterapistlerin mezuniyet sonrası mesleki gelişim kurslarına bilimsel dergilerden bile daha çok ilgi gösterdiklerini bildirmişlerdir.¹⁷ Peterson ve ark. (2022) fizyoterapistlerin yeni tedavileri öğrenmek ve uygulama modellerini güncellemek için bilimsel araştırmalara veya standartlaştırılmış lisansüstü eğitime değil, çoğunlukla sürekli eğitim kurslarına güvendiklerini öne sürmektedir.⁵ Bu nedenle yazarlar Amerika Birleşik Devletleri'ndeki mevcut sürekli yeterlilik uygulamalarının ciddi bir denetime ve revizyona ihtiyaç duyduğunu bildirmektedir.^{3,5} Ülkemizde ise bu konuda yapılmış çalışma olmadığı ve literatür eksikliği bulunduğu görülmektedir.

Pek çok meslek grubu gibi fizyoterapistler için de mezuniyet sonrası kurslara gösterilen yoğun ilginin sürekli mesleki gelişim bilinciyle, bilimsel ve mesleki

gelişme sağlamak için mi yoksa özel sektörde iş bulma kaygısıyla mı ilişkili olduğu tartışmalıdır. Benzer şekilde kursların düzenlenmesindeki esas amacın fizyoterapistlerin mesleki gelişim sürecine katkı sağlamak amacıyla mı yoksa maddi getiri sağlayan yeni bir sektör olarak mı düzenlendiği sorusu gündemdedir. Bu bağlamda özellikle yeni mezun fizyoterapistler tarafından yoğun şekilde ilgi ve katılım görmeye devam eden bu kurslar hakkında meslek mensuplarının düşüncelerini araştırmanın önemli bir gereklilik olduğu görüşündeyiz. Çalışmamızın amacı, popülerliği ve sayısı ciddi şekilde artmaya devam eden mezuniyet sonrası kurslara fizyoterapistlerin katılım durumlarının ve bu kurslara bakış açılarının incelenmesidir.

YÖNTEM

Araştırma yöntemi

Tanımlayıcı nitel çalışma olarak dizayn edilen bu araştırma Ocak–Mayıs 2020 tarihleri arasında yürütüldü. Çalışmanın evrenini Türkiye’de çeşitli üniversitelerin “Fizyoterapi ve Rehabilitasyon” lisans programını bitirerek fizyoterapist unvanı alan 20 ile 60 yaş arasındaki bireyler oluşturdu. Örneklem büyüklüğünün hesaplanması için güven aralığı temelli örneklem yöntemi kullanıldı ve internet odaklı bir bilgisayar program aracılığıyla çalışmanın örneklem hacmi belirlendi (<http://www.raosoft.com/samplesize.html>). Yüzde 5 hata payı ve %95 güven aralığı ile tahmini evren boyutu 20000 ve yanıt dağılımı %80 alınarak yapılan hesaplama sonucunda örneklem 243 kişinin alınması gerektiği saptandı. Veri toplama süreci sonucunda eksik yanıt olma ihtimali göz önüne alınarak %15’lik bir artırımla, çalışmanın örneklem büyüklüğü 279 fizyoterapist olarak belirlendi. Araştırma verileri, internet aracılığıyla genel tarama modeli kullanılarak toplandı.

Araştırma, Etik Kurulu onayı (Karar numarası: 2019-17) alınarak ve Helsinki Deklerasyonu Prensiplerine uygun olarak yürütüldü. Çalışma için gerekli izinler alınmış olup, elektronik anket formunun ilk bölümünde detaylı yazılı açıklama yapılarak gönüllülerin aydınlatılmış onamları soruldu. Araştırmada sadece bu bölümde yer alan tüm bilgileri okuyup anladığını bildiren ve soruları yanıtlayarak çalışmaya gönüllü olarak katıldığını onaylayanların verileri kayıt edildi. Çalışmaya dahil edilme kriterleri; en az fizyoterapi ve rehabilitasyon lisans derecesine sahip olmak, 20 ile 60 yaş arasında olmak, çalışmaya katılarak elektronik ankete verdiği cevapların ilgili çalışmanın analizinde ve yayınında kullanılmasına onay vererek gönüllü olma. Türkiye’de yaşamayan veya eğitimini Türkiye’de tamamlamış olmayan fizyoterapistler ile anket formunu eksiksiz olarak tamamlamayan gönüllüler çalışma dışı bırakıldı.

Veri toplama araçları

Araştırmacılar tarafından geliştirilen ve gönüllülerin sosyo-demografik bilgilerini, klinik deneyim sürelerini, çalıştıkları alanı, lisansüstü eğitime ve mesleki kurslara bakış açılarını sorgulayan bir anket aracılığıyla veriler toplandı.¹⁸ Kullanılan veri toplama aracı elektronik bir anket olup beş bölüm, 18 sorudan oluşmaktadır ve cevaplama ortalama 10 dakika sürmektedir. Oluşturulan anket formu fizyoterapistlerin sıklıkla kullandığı sosyal medya platformları ve elektronik posta grupları aracılığıyla paylaşıldı. Her katılımcının yalnız bir kere cevaplama yapmasına izin verildi. Tüm cevapların toplanması için anket linki dört ay süre ile aktif tutuldu.

Bu süre sonunda ankete yanıt gönderilmesi durdurularak, toplanan verilerin analiz süreci başlatıldı.

Verilerin Analizi

İstatistiksel analizler için SPSS 21.0 paket programı kullanıldı. Verilerin normal dağılıma uygunluk bakımından kontrolü için “Shapiro Wilks Testi” kullanıldı. Normal dağılıma uygunluk saptandığı için analizlerde parametrik testler tercih edildi. Değerlendirilen parametreler sıklık, yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri kullanılarak tanımlandı.

Parametreler arası ilişkilerin analizinde Pearson Kikare testi kullanıldı. Tüm istatistiksel hesaplamalar %95 güven aralığı ve 0.05 anlamlılık düzeyi ile yapıldı.

BULGULAR

Çalışmaya gönüllülük esasına göre 279 mezun fizyoterapist katıldı. Çalışmaya dahil olan fizyoterapistlerin 32 farklı üniversiteden mezun oldukları tespit edildi. Çalışmaya katılan fizyoterapistlerin %53’ü kadın, %47’si erkek ve yaş ortalamaları ise 25,4± 4,6 yıl idi. Katılımcıların % 54,15’i yeni mezun, % 30,15’i 1-5 yıllık mezun, %7,5’i 5-10 yıllık mezun ve %8,2’si 10 yıl üzeri mezun idi. Çalışmaya katılan fizyoterapistlerin %61,3’ünün (n=171) genel fizyoterapi alanında (tıp merkezi ve hastanelerde tüm hasta gruplarıyla çalışan), %12,5’inin (n=35) pediatrik rehabilitasyon alanında, %10’nunun (n=28) nörolojik rehabilitasyon alanında ve %6,4’ünün (n=18) spor fizyoterapisi alanında çalıştığı belirlendi. Bunlara ek olarak diğer alanlar seçeneğini işaretleyen fizyoterapistler (n=23), çalışma alanlarını kardiyak rehabilitasyon, reanimasyon, erkek-kadın sağlığı, alternatif tıp ve robotik rehabilitasyon olarak belirttiler. Katılımcıların mezuniyet sürelerine göre çalışma alanları Tablo 1’de gösterilmektedir (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların mezuniyet sürelerine göre çalıştığı alanlar

Çalıştığı Alan	Mezuniyet Süresi				Toplam
	0-1 yıl n (%)	1-5 yıl n (%)	5-10 yıl n (%)	10 yıl ve üzeri n (%)	
Genel Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	101 (66.89)	44 (52.38)	12 (57.14)	14 (60.87)	171 (61.29)
Pediyatrik Rehabilitasyon	15 (9.93)	17 (20.24)	2 (9.52)	1 (4.35)	35 (12.55)
Nörolojik Rehabilitasyon	12 (7.95)	8 (9.53)	3 (14.30)	5 (21.74)	28 (10.04)
Spor Fizyoterapisi	10 (6.62)	5 (5.95)	2 (9.52)	1 (4.35)	18 (6.45)
Diğer	9 (5.96)	10 (11.90)	2 (9.52)	2 (8.69)	23 (8.24)
Çalışmıyorum	4 (2.65)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4 (1.43)
Toplam	151 (54.12)	84 (30.11)	21 (7.53)	23 (8.24)	279

Katılımcıların %29,4’ü (n=82) herhangi bir kursa katılmadıklarını belirtirken; %8,9’u (n=25) birden fazla kursa katıldığını, %61,6’sı (n=172) ise mezuniyet sonrası sadece bir kursa katıldığını belirtti.

Fizyoterapistler tarafından en çok katılım sağlanan kurslar; sırasıyla manuel terapi (%27.5), kuru iğneleme (%22.3) ve bantlama (%21.9) kursları idi (Tablo 2). Çalışmaya katılan fizyoterapistlerin %54.1’i (n=151), en az bir kursa katılmış fizyoterapistlerin ise %60.9’u (n=120) mezuniyet sonrası kurslara katılımın gerekli olduğunu bildirdi. Yeni mezun (0-1 yıl deneyim) fizyoterapistlerin %56.7’sinin (n=88) ve 1 yıl üzeri deneyimi olan fizyoterapistlerin %87.9’unun (n=109) kurslara katıldığı saptandı. Mezuniyet süreleri ile kurslara katılım durumu istatistiksel olarak anlamlı bulundu (p=.001).

Katılımcıların %54.8’i (n=153) Türkiye’de fizyoterapistler için düzenlenen kursların içeriklerinin yetersiz olduğunu bildirirken, %39.4’ü (n=110) ise bu

kursların sayısının yetersiz olduğunu bildirdi. Bununla birlikte, mesleki kursların hem içerik hem de sayı bakımından yeterli olduğunu bildiren katılımcıların oranı sadece %5,7 (n=16) idi. En az 1 kursa katılmış katılımcıların %7,6’sı (n=15) kursların içerik ve sayı anlamda yeterli olduğunu bildirdi.

Tablo 2. Fizyoterapistlerin katıldığı kurslar

Kurs	n (%)
Manuel Terapi	64 (27.47)
Kuru İğneleme	52 (22.32)
Bantlama	51 (21.89)
Klinik Pilates	24 (10.30)
Osteopati	13 (5.58)
Lenf Ödem	12 (5.15)
Diğer (Çin Tıbbı, Duyu Bütünleme, Skolyoz)	17 (7.29)
Toplam	233

TARTIŞMA

Sayısı ve popülerliği hızla artmaya devam eden mezuniyet sonrası kurslara fizyoterapistlerin

katılımlarını ve bu kurslara bakış açılarını ortaya koymayı amaçladığımız bu araştırma, profesyonel eğitimin temel bir unsuru olarak mesleki kurslara ilişkin önemli bilgiler sunmaktadır. Bu çalışmadan elde edilen sonuçların, sağlık bilimlerinin önemli bir kesimini oluşturan fizyoterapistlerin profesyonel kimliğinin oluşumuna ve mezuniyet sonrası mesleki gelişimlerine ilişkin literatüre katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Çalışmaya katılan fizyoterapistlerin yaklaşık %75'inin daha önce en az bir kursa katılım sağladığını bildirmesi, dünya genelinde olduğu gibi Türkiye'de de fizyoterapi alanında kursa dayalı öğrenmeye yönelik, büyüyen bir endüstri olduğunu düşündürmektedir.^{3,10,17} Çalışmamızda ulaşılan bu yüksek orana karşın, kurslara katılım sağlayanların sadece %7,6'sının kursların içerik ve sayı anlamında yeterli olduğunu bildirdiği bulunmuştur. Benzer şekilde bir endişe Peterson ve ark.⁵ tarafından dile getirilmiştir ve mesleki kursların içerik ve sayı bakımından yetersizliğinin fizyoterapi alanı için klinik pratikte olumsuz yönde değişimlere neden olabilmek açısından risk oluşturduğu belirtilmiştir.

Bu araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde fizyoterapistler tarafından katılım gösterilen kursların çoğunlukla ortopedik rehabilitasyon ve spor fizyoterapisi alanları ile alternatif tıp alanında yoğunlaştığı görülmektedir. Kurs dağılımlarının Peterson ve ark. (2022) tarafından yapılan ve Amerika Birleşik Devletleri'nde sürekli eğitim kurslarını destekleyici kanıtları gözden geçirdikleri çalışma sonuçları ile benzerlik taşıdığı görülmüştür.³ Bu durum fizyoterapistler için sunulan mesleki kursların çoğunlukla ortopedik rehabilitasyon ve spor fizyoterapisi alanlarına hitap eden daha çok sayıda kurs bulunmasından kaynaklanıyor olabilir. Katılımcıların çoğunun genel fizyoterapi alanında çalışması ve ülkemizde genel fizyoterapi kliniklerinde ortopedik hasta yoğunluğu olmasından kaynaklanıyor olması muhtemel bir diğer nedendir.

Çalışmaya katılan fizyoterapistlerin yarısından fazlası mezuniyet sonrası kurslara katılımın gerekli olduğunu düşünüyordu. Ancak fizyoterapistlerin yaklaşık %90'ı mezuniyet sonrası ilk bir yılda en az bir kursa katılım sağladıklarını bildirdi. Bu durum katılımcıların bir kısmının mezuniyet sonrası kurslara katılımı mesleki gelişim için gerekli görememelerine rağmen en az bir kursa katıldıklarını göstermesi bakımından dikkat çekici idi. Bu durumun olası nedenleri arasında mesleki kursların popülaritesinden kaynaklanan merak duygusu, iş başvurularında kullanılacak öz geçmişlerin zenginleştirilmesi ve böylelikle daha kolay iş bulma inancı ya da mesleki tanınırlık ve ağ oluşturma isteği yer alıyor olabileceğini düşünmekteyiz. Öte yandan mesleki gelişim için bilimsel makaleleri bir kaynak olarak değerlendirebilme ile ilgili bariyerler kurslara olan

yönelimi arttırıcı bir unsur olabilir. Kanıt düzeyleri göz önüne alındığında bilimsel yayınların, sağlık profesyonellerinin klinik uygulamalarında değişiklik yaratacak birincil bilgi kaynakları olması beklenmektedir.¹⁹ Whiteley ve ark. (2021) iki binden fazla fizyoterapisti değerlendirdikleri çalışmalarında klinik uygulamalarında değişim yaratan son bilgi kaynağı olarak en çok "meslektaşlarla iletişim" ve "mesleki kurslar" yanıtını vermişlerdir.¹⁷ Bu sonucun olası nedenleri arasında fizyoterapistlerin yoğun klinik mesailerinden kaynaklanan zaman bariyeri ve yağmacı dergilerin yaygınlaşmasının da katkısıyla sürekli artan kanıt denizi arasından seçim yapamama bulunmaktadır.^{3,5,17} Ayrıca, yazarlar olarak ülkemizde klinisyenler için, uluslararası bilimsel makalelere erişim kanallarının ücretlerinin yüksek olmasının ve dil bariyerinin de etkili olduğu görüşündeyiz. Nedeni ne olursa olsun, fizyoterapistlerin klinik uygulamalarındaki değişimin başlıca itici güçleri olarak sürekli eğitim kurslarına bilimsel dergilerden bile daha fazla değer vermeleri çarpıcı bir bulgudur.

Tıp eğitiminde, sistematik derlemeler ve meta analizler mezuniyet sonrası eğitime katılımın klinisyenlerin bilgi ve uygulama davranışlarını geliştirdiğini ancak klinik sonuçlar üzerine bir etkisi olmadığını göstermektedir.²⁰ Fizyoterapiye özgün kursların etkinliği konusundaki araştırmalar sınırlı olmakla birlikte, sonuçlar tıp çalışmalarından farklıdır. Gunn ve ark. (2009) mezuniyet sonrası alınan eğitimin fizyoterapistlerin yetkinliğini ve özgüvenini arttırarak terapötik uygulamaların daha da efektif olmasına katkıda bulunduğunu bildirmişlerdir.²¹ Li ve ark. (2010) mezuniyet sonrası artrit ile ilişkili kurslara katılım sağlayan fizyoterapistlerin osteoartrit ve romatoid artrit gibi hastalıkların bakımında üstleneceği rolleri arttırdığını bildirmiştir.²² Bununla birlikte fizyoterapi alanında kurslara katılımın klinik sonuçları etkilemediğini bildiren çalışmalar da mevcuttur. Brennan ve ark. (2006)²³ iki günlük boyun problemiyle ilişkili ağrı yönetimi kursuna katılımın klinik sonuçları geliştirmediğini; Bekkering ve ark. (2005)²⁴ manuel terapi kursuna katılımın bel ağrılı hastalarda klinik sonuçları etkilemediğini bildirmiştir. Kursa dayalı öğrenme endüstrisindeki bu büyüme ve artan maliyetlere rağmen, ülkemizde bu kursların tedavi sonuçlarını ne ölçüde değiştirip değiştirmediğini araştıran bir çalışma bulunmamaktadır.

Kursların klinik sonuçlara etkisine yönelik mevcut kanıtların ortak bir sonuç sunamamasının birkaç nedenle açıklanabileceğini düşünüyoruz. Birincisi, kursun metodolojisi çok iyi olsa bile, kurstan elde edilen bilginin literatürde yüksek kanıt düzeyine sahip çalışmalarda etkisiz olduğu ortaya konmuş olabilir. Muhtemel bir diğer neden, ülkemizde verilen kursların çoğunluğunun fizyoterapistlerin klinik hasta popülasyonuna yüksek oranda uyumlu olmayan ve periyodik tekrarlar yerine kısıtlı zamanlarda kompakt şekilde yapılan kurslardan oluşmasıdır. Alınan eğitimi

en iyi şekilde uygulamanın ve bunu kliniğe yansıtmının en etkili yolu, kursun zamana yayılarak ve gözetimli uygulama imkanı sunularak devam etmesidir.²⁵ Cleland ve ark. (2009) iki günlük kursa katılanlar ile kurs sonrası eğitim programlarına devam eden (klinik mentörlük) fizyoterapistleri karşılaştırdıkları çalışmalarında, kursa devam eden grubun hastalarından elde ettikleri klinik sonuçlarının daha iyi olduğu ve sonrasında da o gruptaki hastaların fizyoterapi kliniklerine daha az başvurduğu bildirilmiştir.²⁶ Bu tip çoklu eğitim programlarının kullanılmasının yoğun pratik gerektiren fizyoterapi alanı için oldukça önemli olduğu görüşündeyiz.

Fizyoterapi ve rehabilitasyon alanındaki sürekli eğitim kurslarının yeterli titizlikte bir inceleme sürecine sahip olmamasının alan için önemli bir tehdit oluşturduğu tahmin edilmektedir. Özellikle bu kurslarda öğretilen müdahalelerin genellikle yüksek kaliteli kanıtlarla çeliştiği düşünüldüğünde, sürekli mesleki gelişimin amaçlarına zıt şekilde sonuçlar doğurabileceği göz önüne alınmalıdır.⁵ Kurs içerikleri, aktarılan bilgilerin kanıta dayalı bilgilerle uyumlarının ve eğitmenlerin yeterliliklerinin periyodik şekilde denetlenmesinin, fizyoterapistler için mesleki gelişimde kaliteyi sürdürmek amacıyla önemli bir gereklilik olduğunu düşünmekteyiz. Ayrıca kurslara katılan fizyoterapistlerin, sertifika verilmeden önce yeterlilik bakımından sınanması riski azaltabilecek bir başka öneridir.

Çalışmamızın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bu araştırma internet aracılı genel tarama modeli ile yapıldığından, yaş ve klinik deneyim süreleri bakımından katılımcıların homojen bir dağılım göstermediği görülmüştür. Çalışmanın bir diğer sınırlılığı ise kursa katılım kararını ve kurs seçimini etkileyebilen çalışma koşulları, aylık gelir düzeyi ve yaşanılan şehir gibi faktörlerin etkisidir. Fizyoterapistlerin günümüzde oldukça popüler olan mezuniyet sonrası kurslara katılımını sorgulayan ilk çalışma olması ve yüksek katılımcı sayısına ulaşılması bu çalışmanın güçlü yanlarıdır.

SONUÇ

Fizyoterapistlerin mezuniyet sonrası kurslara katılımın gerekli olduğunu düşündüğü; fakat mevcut kursların içeriklerinin profesyonel gelişimlerini desteklemekte yetersiz kaldığını düşündükleri görülmüştür. Bu sonuç ülkemizde fizyoterapistlere sunulan kursların, içeriklerinin ve yöntemlerinin gözden geçirilerek daha kapsamlı hale getirilmesinin gerekliliğine işaret etmektedir. Klinik uygulamanın en yüksek kanıt önerileriyle uyumlu hale getirilmesi amaçlandığında, eğitimlerin türü ve içeriği dikkatle üzerinde durulması gereken çok önemli faktörlerdir. Sürekli eğitimin parçası olarak, klinik uygulamayı geliştirmek için yoğun ilgi gören bir yöntem olan mesleki kursların daha fazla inceleme ve denetleme gerektirdiği

görüşündeyiz. Fizyoterapistlerin hizmet verdikleri hastalarının ve danışanlarının ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılayabilmeleri için, kanıta dayalı tedavi, materyal ve teknikleri destekleyen ve etkinliği yüksek kanıt düzeyinde çalışmalarla ispatlanmış yöntemleri içeren kursları tercih etmeleri faydalı olacaktır.

Yazar Katkıları

Çalışma fikri/tasarımı: DÇ

Veri toplama: SKA, ZY

Veri analizi ve yorumlama: SKA, ZY

Literatür tarama: SKA, ZY

Makalenin yazımı: SKA, ZY

Eleştirel inceleme: D.Ç.

Son onay ve sorumluluk: SKA, ZY, DÇ

Çıkar çatışması: Yazarlar çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Finansal destek: Yazarlar finansal destek beyan etmemiştir.

KAYNAKLAR

1. Wearn A, Wilson H, Hawken SJ, Child S, Mitchell CJ. In search of professionalism: implications for medical education. *The New Zealand medical journal*. 2010;123(1314): 123-32.
2. Mylrea MF, Gupta TS, Glass BD. Professionalization in pharmacy education as a matter of identity. *American Journal of Pharmaceutical Education*. 2015;79(9):142.
3. Peterson S, Weible K, Halpert B, Rhon DI. Continuing education courses for orthopedic and sports physical therapists in the United States often lack supporting evidence: A review of available intervention courses. *Physical therapy*. 2022;102(6):pzac031.
4. French HP, Dowds J. An overview of continuing professional development in physiotherapy. *Physiotherapy*. 2008;94(3): 190-97.
5. Peterson S, Shepherd M, Farrell J, Rhon DI. The blind men, the elephant, and the continuing education course: Why higher standards are needed in physical therapist professional development. *J Orthop Sports Phys Ther*. 2022;52(10):642-6.
6. Organization WH. Classifying health workers: Mapping occupations to the international standard classification. 2010; http://www.who.int/hrh/statistics/Health_workers_classification.pdf, 2018.
7. Cavill N, Kahlmeier S, Racioppi F. Dünya Sağlık Örgütü. Avrupa'da fiziksel aktivite ve sağlık: eyleme geçirecek kanıtlar. Türkiye Sağlıkli Kentler Birliği, 2008.
8. O'Mahony TK, Vye NJ, Bransford JD, Sanders EA, Stevens R, Stephens RD, et al. A

- comparison of lecture-based and challenge-based learning in a workplace setting: Course designs, patterns of interactivity, and learning outcomes. *Journal of the Learning Sciences*. 2012;21(1):182-206.
9. Whitcomb ME. CME reform: An imperative for improving the quality of medical care. *Academic Medicine: Journal of the Association of American Medical Colleges*. 2002;77(10):943-4.
10. Kurunsaari M, Tynjälä P, Piirainen A. Stories of professional development in physiotherapy education. *Physiotherapy Theory and Practice*. 2022;38(11):1742-55.
11. Zainuldin R, Tan HY. Development of entrustable professional activities for a physiotherapy undergraduate programme in Singapore. *Physiotherapy*. 2021;112:64-71.
12. Furze JA, Tichenor CJ, Fisher BE, Jensen GM, Rapport MJ. Physical therapy residency and fellowship education: Reflections on the past, present, and future. *Physical Therapy*. 2016;96(7):949-60.
13. Chesbro SB, Jensen GM, Boissonnault WG. Entrustable professional activities as a framework for continued professional competence: Is now the time. *Physical Therapy*. 2018;98(1):3-7.
14. Jensen GM, Nordstrom T, Segal RL, McCallum C, Graham C, Greenfield B. Education research in physical therapy: Visions of the possible. *Physical Therapy*. 2016;96(12):1874-84.
15. Timmerberg JF, Chesbro SB, Jensen GM, Dole RL, Jette DU. Competency-based education and practice in physical therapy: It's time to act. *Physical Therapy*. 2022;102(5):pzac018.
16. Regnier K, Kopelow M, Lane D, Alden E. Accreditation for learning and change: Quality and improvement as the outcome. *The Journal of Continuing Education in the Health Professions*. 2005;25(3):174-82.
17. Whiteley R, Napier C, van Dyk N, Barton CJ, Mitchell T, Beales D, et al. Clinicians use courses and conversations to change practice, not journal articles: Is it time for journals to peer-review courses to stay relevant. *British Journal of Sports Medicine*. 2021;55(12):651.
18. Oğur R, Tekbaş ÖF. Anket nasıl hazırlanır. *Sted*. 2003;12(9):336-40.
19. Zadro J, O'Keeffe M, Maher C. Do physical therapists follow evidence-based guidelines when managing musculoskeletal conditions. Systematic review. *BMJ open*. 2019;9(10):e032329.
20. Chipchase LS, Johnston V, Long PD. Continuing professional development: The missing link. *Manual Therapy*. 2012;17(1):89-91.
21. Gunn H, Goding L. Continuing professional development of physiotherapists based in community primary care trusts: A qualitative study investigating perceptions, experiences and outcomes. *Physiotherapy*. 2009;95(3):209-14.
22. LiLC, Hurkmans EJ, Sayre EC, Vliet Vlieland TP. Continuing professional development is associated with increasing physical therapists' roles in arthritis management in Canada and the Netherlands. *Physical Therapy*. 2010;90(4):629-42.
23. Brennan GP, Fritz JM, Hunter SJ. Impact of continuing education interventions on clinical outcomes of patients with neck pain who received physical therapy. *Physical Therapy*. 2006;86(9):1251-62.
24. Bekkering GE, Van Tulder MW, Hendriks EJ, et al. Implementation of clinical guidelines on physical therapy for patients with low back pain: randomized trial comparing patient outcomes after a standard and active implementation strategy. *Physical Therapy*. 2005;85(6):544-55.
25. Davis D, Galbraith R. Continuing medical education effect on practice performance: effectiveness of continuing medical education: American College of Chest Physicians Evidence-Based Educational Guidelines. *Chest*. 2009;135(3):42S-48S.
26. Cleland JA, Fritz JM, Brennan GP, Magel J. Does continuing education improve physical therapists' effectiveness in treating neck pain? A randomized clinical trial. *Physical Therapy*. 2009;89(1):38-47.